

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

ผู้บัญชาการเหตุการณ์ และกลุ่มภารกิจข้อมูลและยุทธศาสตร์

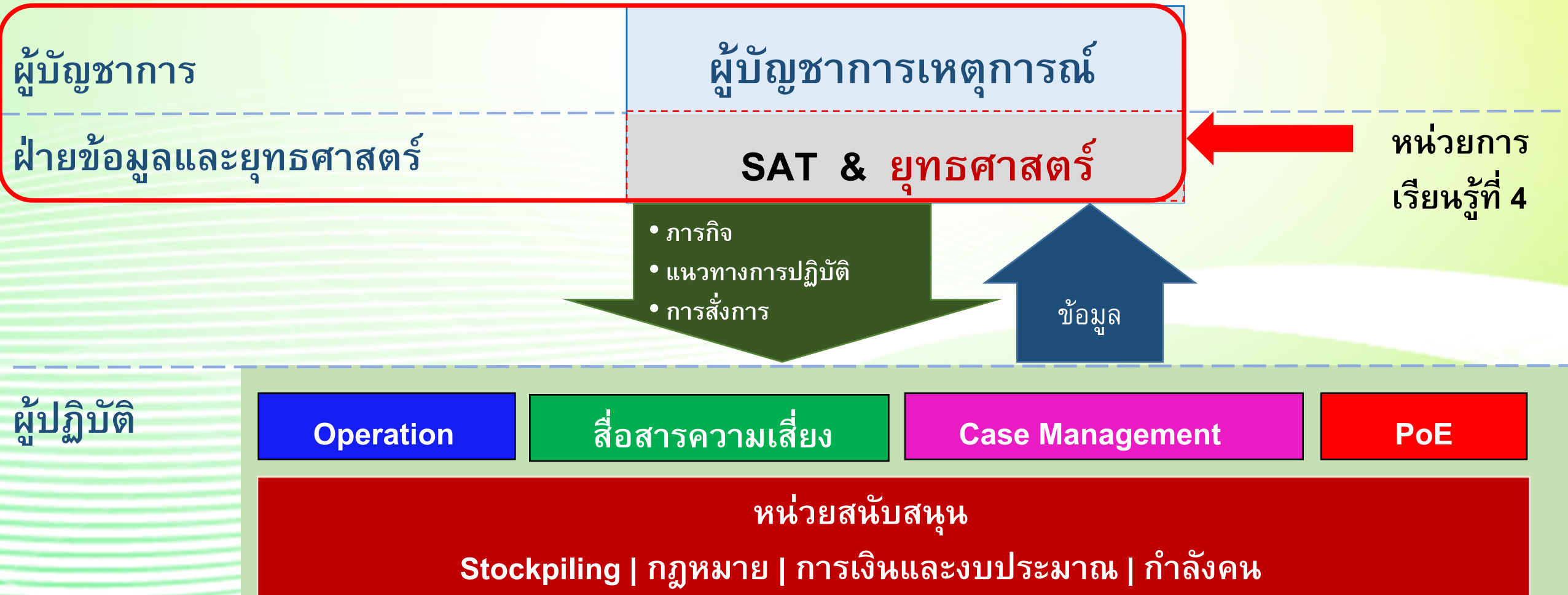
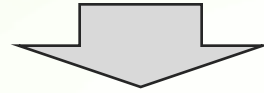
วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์
2. มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่กลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์
3. มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่กลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์

ขอบเขตเนื้อหา

1. การบัญชาการเหตุการณ์ และบทบาทหน้าที่ของผู้บัญชาการเหตุการณ์
2. บทบาทหน้าที่ของกลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์
3. บทบาทหน้าที่ของกลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข

การบัญชาการเหตุการณ์

1. ระบบบัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข
2. การแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
3. บทบาทหน้าที่ของผู้บัญชาการเหตุการณ์
4. การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by objectives: MBO)
5. สิ่งที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ต้องคำนึงถึงในการจัดการสาธารณสุข
(4C: Command, Communication, Coordination and Control)

การแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์

- ผู้บังคับบัญชาสูงสุดขององค์กรจะเป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
 - ระดับกระทรวง – ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
 - ระดับกรม – อธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
 - ระดับเขต – ผู้ตรวจราชการ สธ. เป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
 - ระดับจังหวัด – นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
- ผู้บัญชาการเหตุการณ์มีหน้าที่ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บังคับบัญชา

บทบาทหน้าที่ของผู้บัญชาการเหตุการณ์

- กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบัญชาการเหตุการณ์
- ติดตามสถานการณ์ของเหตุการณ์
- จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน (Incident Action Plan: IAP) โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน
- ติดตาม ประเมิน และแก้ไขปัญหา การดำเนินงานในส่วนต่างๆ ของระบบบัญชาการเหตุการณ์
- บริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ของระบบบัญชาการเหตุการณ์
- ประสานระดับนโยบายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกองค์กร
- ตัดสินใจ ยกระดับ – ลดระดับ ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินฯ (Emergency Operations Center, EOC) และสั่งการหน่วยย่อยในระบบบัญชาการเหตุการณ์
- เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

การจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค

Public Health Emergency Management, Incidence Command System and Emergency Operations Center, Department of Disease Control. (PHEM, ICS & EOC)

กรมควบคุมโรค
DEPARTMENT OF DISEASE CONTROL

การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์

1. สร้างความเข้าใจนโยบายและแนวทางปฏิบัติของกลุ่มภารกิจ (Understand agency policy and direction)

2. ประเมินสถานการณ์ (Assess Incident Situation)

3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการกับเหตุการณ์ (Establish Incident Objectives)

4. เลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์
(Select appropriate strategy or strategies to achieve objectives)

5. ดำเนินการตามกลยุทธ์ (Perform tactical direction)

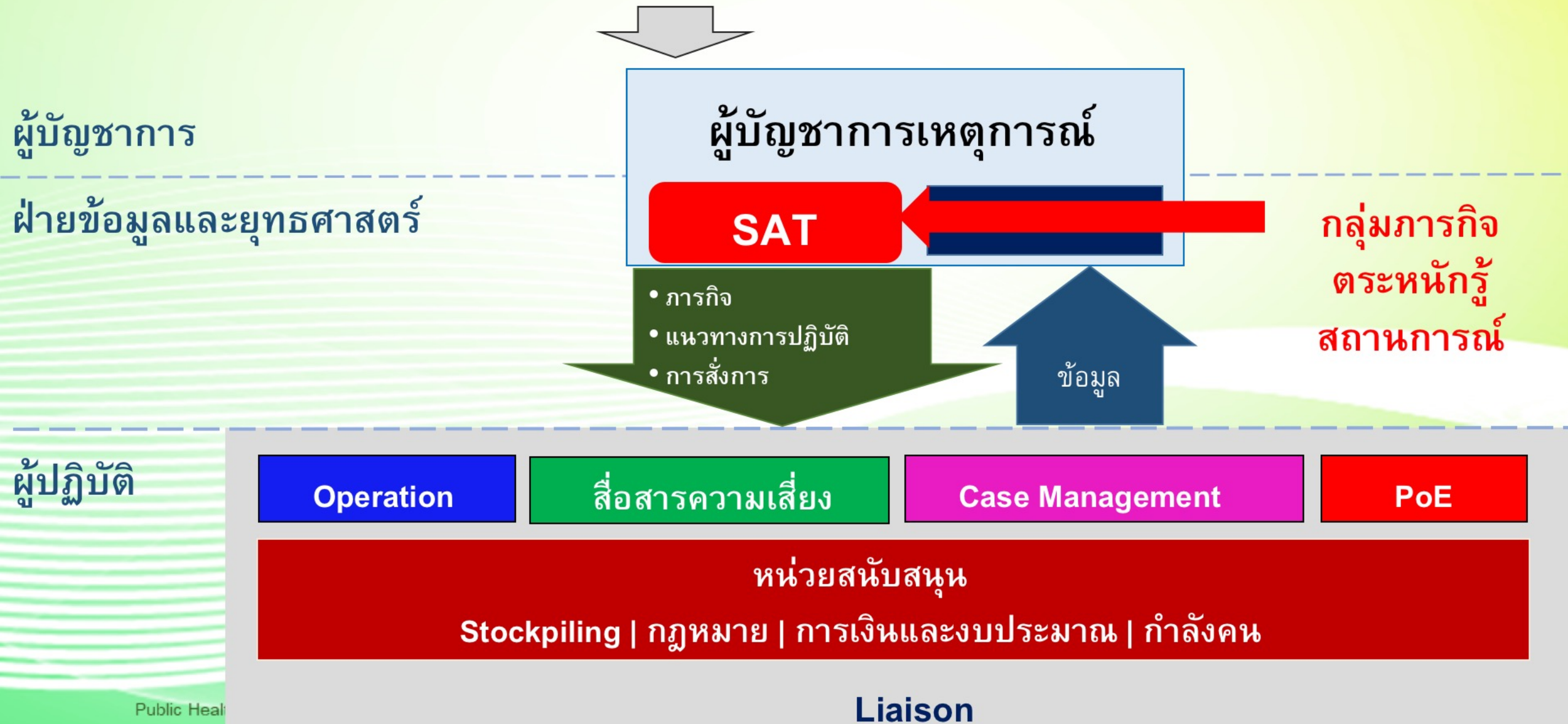
6. กำกับ ติดตามการดำเนินการตามกลยุทธ์

สิ่งที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ต้องคำนึงถึงในการจัดการสาธารณสุขภัย

(4C)

- การบัญชาการ (**C**ommand)
- การสื่อสาร (**C**ommunication)
- การประสานงาน (**C**oordination)
- การควบคุมสถานการณ์ (**C**ontrol)

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข

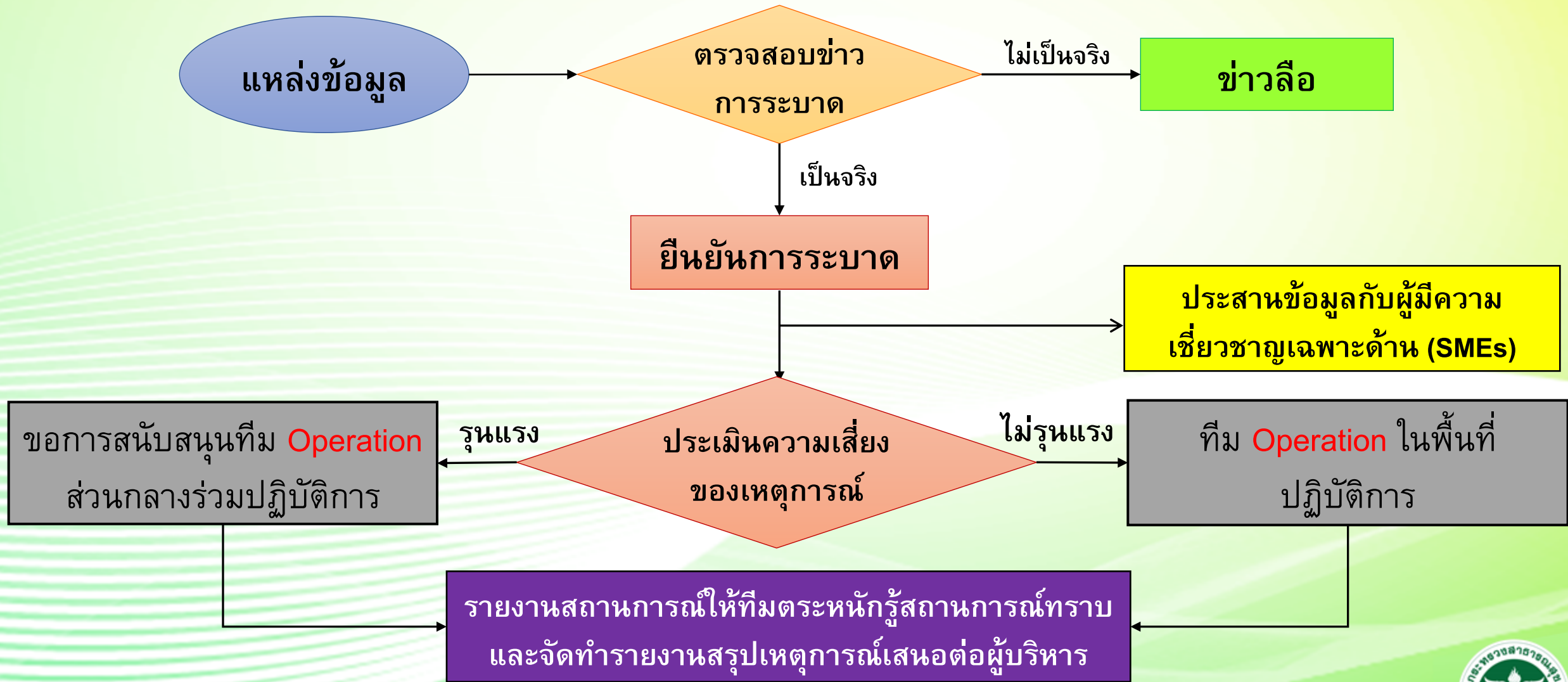

กลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team, SAT)

เป็นกลุ่มภารกิจที่รับผิดชอบงาน

- ฝ้าระวังเหตุการณ์ผิดปกติ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน
- ประเมินสถานการณ์การระบาดของโรค/ภัยสุขภาพทั้งในและต่างประเทศ
- จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายหรือมาตรการป้องกันควบคุมโรค/ภัยสุขภาพ
- เสนอ เปิด EOC

บทบาทหน้าที่ของ SAT ในภาวะปกติ

รายงานเหตุการณ์เร่งด่วน ตาม DCIR (Director Critical Information Requirement)

ให้ผู้บริหารทราบภายใน 30 นาที หลังได้รับทราบเหตุการณ์

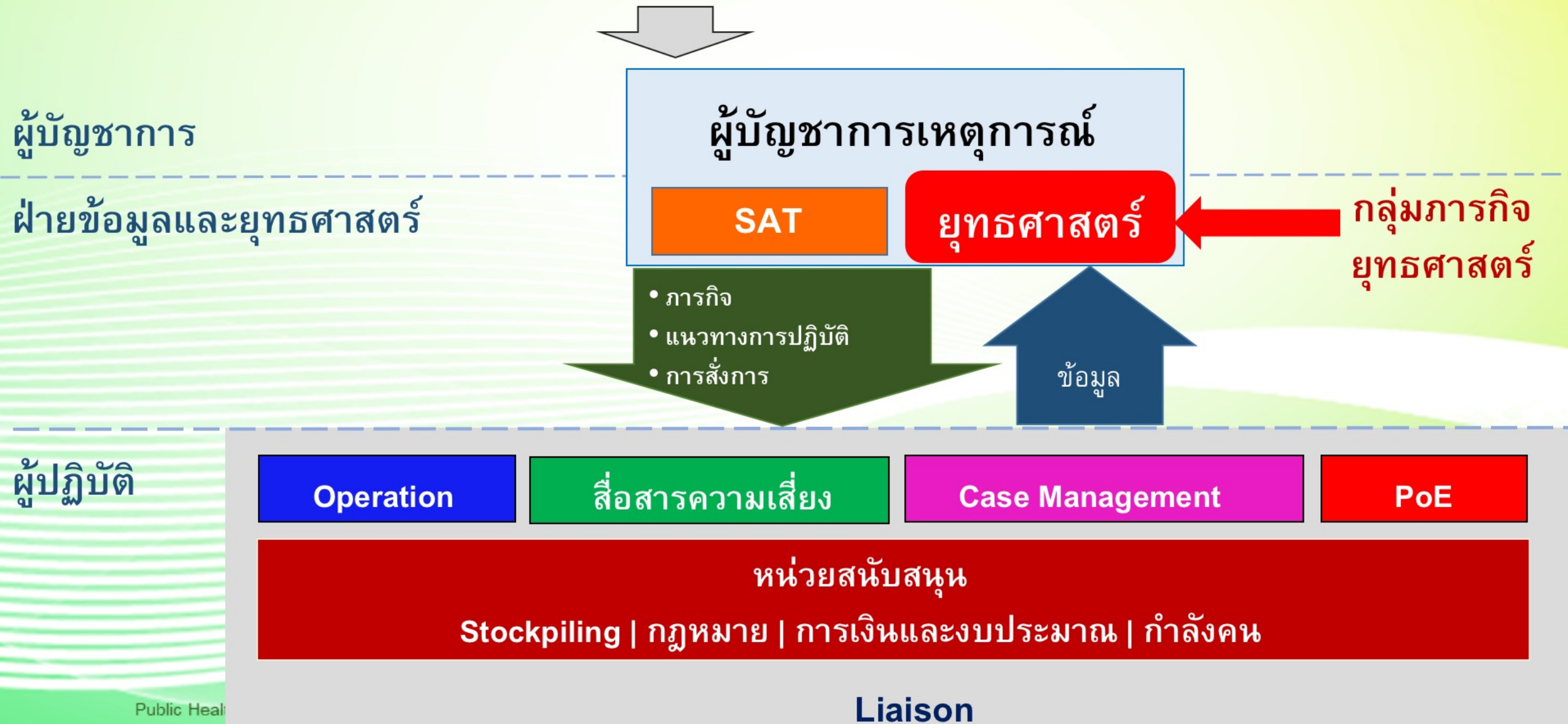
ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control. (PHEM, ICS & EOC)

บทบาทหน้าที่ของ SAT ในภาวะฉุกเฉิน

- ติดตาม เฝ้าระวัง ประเมินสถานการณ์ อย่างใกล้ชิด
- ประสาน เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำฐานข้อมูลให้พร้อมใช้
- กำหนดทางเลือกในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน ร่วมกับทีมยุทธศาสตร์
- จัดทำสรุปสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพ
- เสนอข้อพิจารณา ปิด EOC

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข

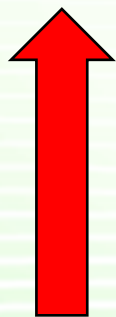

ขยายความรุนแรง

ผู้บัญชาการเหตุการณ์

-สั่งการให้มีทีมปฏิบัติหน้าที่ในการรวบรวม ประเมิน
สถานการณ์ จัดทำรายงานสถานการณ์ และวิเคราะห์สถานะ

เกิดเหตุการณ์

รุนแรงน้อย

ผู้บัญชาการเหตุการณ์

-เป็นผู้รับผิดชอบวางแผนด้วยตนเอง

บทบาทหน้าที่หลักของกลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์

1. เสนอกลยุทธ์ มาตรการ เป้าหมายในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินแก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์
2. การจัดทำแผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan, IAP)
3. สนับสนุนด้านวิชาการให้กับผู้ปฏิบัติงานในระบบบัญชาการเหตุการณ์
4. ประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ มาตรการ เป้าหมาย เพื่อปรับปรุงกลยุทธ์ / มาตรการ ให้เหมาะสมตามสถานการณ์
5. จัดสรุปบทเรียนการดำเนินงาน (After Action Review, AAR) ในระยะฟื้นฟูหลังเกิดภาวะฉุกเฉิน
6. จัดทำและนำแผนระดมทรัพยากรมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ระดับของแผน: แผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินมี 3 ระดับ

<p>ระดับยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ (Strategic)</p> <p>เน้นที่เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของนโยบายและแนวทางโดยรวมขององค์กร</p>	<p>เป้าหมาย/ จุดสิ้นสุด</p>
<p>ระดับปฏิบัติการ (Operational)</p> <p>บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ ภารกิจ การบูรณาการ และการดำเนินการ</p>	<p>วัตถุประสงค์</p>
<p>ระดับยุทธวิธี/กลวิธี (Tactical)</p> <p>บุคลากร เครื่องมือและอุปกรณ์ การบริหารจัดการทรัพยากร และพันธกิจ</p>	<p>กิจกรรม</p>

บทบาทหน้าที่หลักของกลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์

1. เสนอกลวิธี มาตรการ เป้าหมายในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินแก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ การนำเสนอ กลวิธี / มาตรการ ในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน นั้นๆ ให้กับ ผู้บัญชาการเหตุการณ์ และคณะทำงานต่างๆ เพื่อให้ดำเนินการควบคุมสถานการณ์ได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. การจัดทำแผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan, IAP)

ในทุกๆเหตุการณ์ในระบบ ICS จะต้องมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อตอบโต้ต่อสถานการณ์ทุกครั้ง โดยปกติแผนเผชิญเหตุ นั้น ต้องระบุรายละเอียดสำคัญประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ของเหตุการณ์ (Incident Objectives)
- 2) รายละเอียดภารกิจ และกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ รวมถึงผู้รับผิดชอบ
- 3) ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (Operational Period)

“What Who How and what if”

การจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค

Public Health Emergency Management, Incidence Command System and Emergency Operations Center, Department of Disease Control. (PHEM, ICS & EOC)

กรมควบคุมโรค
DEPARTMENT OF DISEASE CONTROL

3. สนับสนุนด้านวิชาการให้กับผู้ปฏิบัติงานในระบบ ICS

สนับสนุนข้อมูลด้านวิชาการ ที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เป็นข้อมูลสั้น กระชับ เข้าใจง่าย นำไปปฏิบัติได้ โดยครอบคลุมทั้ง 5 กลุ่มโรคและภัย

4. ประเมินผลการดำเนินงานตามกลวิธี มาตรการ เป้าหมาย เพื่อปรับปรุง กลวิธี/มาตรการให้เหมาะสมตามสถานการณ์

การติดตามและประเมินผล คือ กระบวนการในการสังเกตการณ์และบันทึก กิจกรรมในการปฏิบัติการของผู้มีส่วนร่วมตามโครงสร้าง ICS และเพื่อสะท้อน ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสาธารณสุขภัย

1) กำหนดกรอบวิธีการประเมินผล

2) สรุปผลและรายงาน

5. จัด After Action Review (AAR) ในระยะ Recovery

เครื่องมือการสรุปบทเรียน ทบทวนวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ของงาน

เรียนรู้ก่อนทำ

เรียนรู้ระหว่างทำ

เรียนรู้หลังทำ

- 1) เป้าหมายของงานนี้คืออะไร ?
- 2) เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลเกินความคาดหมาย เพราะอะไร?
- 3) เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลน้อย หรือไม่บรรลุผล เพราะเหตุใด ?
- 4) สิ่งที่ได้เรียนรู้จากงานนี้คืออะไร ?
- 5) ถ้าจะมีงานในลักษณะนี้อีก จะทำอย่างไรให้ดีกว่าเดิม ?

6. จัดทำและนำแผนประกอบกิจการมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

- หมายถึง แผนงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อรองรับหรือเรียกคืนการดำเนินงานให้กลับสู่ภาวะปกติ จะเป็นการสร้างความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานปกติสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง
- แผนประกอบกิจการต้องครอบคลุมทุกภารกิจงานที่สำคัญและจำเป็นในองค์กร

องค์ประกอบของแผนระดมกิจการ

- 1) ขั้นตอนรายละเอียดการดำเนินงาน
- 2) ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติงาน
- 3) แผนการติดต่อสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกองค์กร
- 4) แผนการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติงานสำรอง (Alternate Sites)
- 5) ความสอดคล้องกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

คำถามและข้อคิดเห็น

การจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค

Public Health Emergency Management, Incidence Command System and Emergency Operations Center, Department of Disease Control. (PHEM, ICS & EOC)

กรมควบคุมโรค
DEPARTMENT OF DISEASE CONTROL